

Кравець І. В., к.е.н, старший викладач,
Житомирський національний агроекологічний університет
м. Житомир, Україна

ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

Реалізація інноваційних проектів – запорука сталого розвитку суспільства. Інноваційні проекти можуть бути дуже вдалими, а можуть і не виправдати низки економічних та соціальних сподівань, проте їх реалізація необхідна у різних сферах суспільного життя. Задля втілення таких проектів окрім творчої та організаційної складової необхідна ще одна і досить вагома – фінансова. В умовах сучасної децентралізації, коли місцевий уряд наділений значними повноваженнями і можливостями для підтримки таких проектів, не можна ігнорувати можливість співпраці з державним (публічним сектором) через механізм публічно-приватного партнерства (ППП).

ППП є універсальним механізмом, що дозволяє реалізувати потенціал приватно підприємницької ініціативи, зберігаючи при цьому контрольні та регулюючі функції

держави в соціально значущих секторах економіки. При цьому на відміну від приватизації, як форми передачі державної (муніципальної) власності у власність юридичних і фізичних осіб, партнерство дозволяє зберігати право власності за державою (місцевим самоврядуванням), хоча при цьому в рамках державної (муніципальної) власності відбуваються істотні інституціональні перетворення, що дозволяє розширити участь приватного бізнесу у виконанні частини соціальних, економічних, організаційних, управлінських та інших функцій держави та місцевого самоврядування [1, с. 555].

Розвиток ППП в Україні офіційно почав свій відлік тільки в 2010 році, з прийняттям Закону України «Про державно-приватне партнерство». В даному законі зазначено, що державно-приватне партнерство – це така система відносин між державним та приватним партнерами, при реалізації яких ресурси обох партнерів об'єднуються з відповідним розподілом ризиків, відповідальності та винагород (відшкодувань) між ними, для взаємовигідної співпраці на довгостроковій основі у створенні нових та/або модернізації (реконструкції) діючих об'єктів, які потребують залучення інвестицій, та користуванні (експлуатації) такими об'єктами [3].

Сумісне, публічно-приватне управління інноваційними проектами у стратегічно важливих для держави сферах (освіта, охорона здоров'я, національна та продовольча безпека, транспортна та соціальна інфраструктура) сприяє вдосконаленню всього процесу управління такими організаціями, що веде до отримання максимальних вигід при мінімальних витратах та ризиках (табл. 1).

Таблиця 1

**Переваги ППП для державного та приватного сектора
в сфері впровадження інноваційних проектів**

Переваги ППП для державного партнера	Переваги ППП для приватного партнера
Активізація ефективних інвестиційно-інноваційних процесів у різних секторах економіки	Прибуток
Ефективне управління майном	Доступ до нових сфер бізнесу
Збереження та створення робочих місць, підвищення кваліфікації персоналу сфери відносин ІВ та оцінки інноваційних проектів	Додаткові гарантії повернення інвестицій у визначений термін та розподіл прибутку
Скорочення фінансування на незапрошені ринком наукові розробки	Отримання кредитів на створення запрошеного ринком інноваційного продукту під державні гарантії
Економія фінансових ресурсів	Підвищення ефективності витрат
Соціальний аспект	Ефективне використання комерційних можливостей

Ефективна взаємодія в межах національної інноваційної системи органів державного управління, наукових установ та бізнес-структур є важливим чинником створення науково-технологічних переваг країни в умовах активізації глобалізаційних та інтеграційних процесів. Наразі в Україні процес формування інституту ППП за наявності низки проблем знаходиться на початковій стадії.

Основні проблеми реалізації інноваційних проектів через механізм ППП полягають, на нашу думку, в інституціональній та правовій площині (табл. 2). Беручи до уваги низку проблем, з якими стикаються при реалізації інноваційних проектів державний та приватний сектор, необхідно розробити стратегію ППП в контексті інноваційного розвитку, яка б визначала цілі держави, бізнесу та громади, які

передбачатимуть активізацію процесу публічно-приватної взаємодії з метою реалізації (комерціалізації) суспільно значущих інноваційних проектів і програм в різних галузях промисловості та наукових досліджень.

Основними цілями стратегії ППП в контексті інноваційного розвитку є:

- удосконалення законодавчої бази стосовно ППП та інтелектуальної власності з урахуванням інтересів усіх секторів суспільства;
- розробка єдиної концепції реалізації інноваційних проектів через механізм ППП на середньо- та довгострокову перспективу;
- формування регіональних центрів ініціювання й управління інноваційними проектами (комерціалізація ІВ);
- проведення інформаційної й освітньої роботи, дорадництва в рамках просування інноваційних проектів та інституту ІВ;
- інформування громадськості, моніторингу проектів, науково-експертного та іншого супроводу;
- нормативно-правове визначення форм та порядку надання фінансової, організаційної підтримки охорони права інтелектуальної власності на інноваційні продукти.

Таблиця 2

Проблеми реалізації інноваційних проектів на засадах ППП

Нормативно-правові бар'єри	Інституціональні бар'єри
<ol style="list-style-type: none"> 1. відсутність цілісної державної політики щодо ППП та відносин інтелектуальної власності. 2. відсутність (або нестача) типових документів (процедури проведення конкурсу, типового договору з приватним партнером (інвестором/творцем інноваційного продукту), форми оцінки ризиків публічно-приватного партнерства, моніторингу реалізації інноваційних проектів на засадах ППП) 3. відсутність достатніх гарантій приватним інвесторам та справедливого розподілу ризиків 4. потреба удосконалення концесійного законодавства та іншої нормативної бази (зокрема, особливості концесійної діяльності в сфері створення інноваційного, інтелектуального продукту) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. політична нестабільність в Україні, що перешкоджає зростанню довіри приватного сектору до укладання середньострокових та довгострокових контрактів 2. мінливі умови для ведення підприємницької діяльності в Україні, а, отже, додаткові ризики для приватного партнера та інвестора інноваційних проектів 3. неузгодженість діяльності урядових інституцій, які координують політику щодо залучення інвестицій в інновації 4. короткострокова практика бюджетного планування в Україні 5. тривалість існуючої практики проведення конкурсу, ведення переговорів та укладання договору з приватними партнерами (інвесторами та інноваційними підприємствами (стартапами)) 6. брак управлінських навичок та сучасних методик у сфері оцінки ризиків та розвитку відносин інтелектуальної власності

Розкривши суть основних переваг реалізації інноваційних проектів на засадах ППП можна стверджувати, що в цілому, ППП – це позитивна зміна системи господарювання об'єктів, спричинена зовнішнім перетворенням її внутрішніх елементів задля досягнення синергетичного ефекту від взаємодії її економічної, правової та соціальної складових. Взаємодія державного та приватного сектора в межах реалізації інноваційних проектів дозволить приватному партнеру знижувати рівень ризику при реалізації інноваційних проектів за рахунок залучення більш

дешевого капіталу, ніж у ринковому секторі економіки, а також через систему консультацій (дорадництва) впливати на рівень державної участі у фундаментальних і прикладних наукових дослідженнях з урахуванням власних планів розвитку.

Література:

1. Островський І.А., Юхнов Б.Ю. Теоретичні аспекти розвитку публічно-приватного партнерства в Україні / І.А. Островський, Б.Ю. Юхнов // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – № 8. – С. 555-558, с. 555.
2. Підготовка та реалізація проектів публічно-приватного партнерства: Практичний посібник для органів місцевої влади та бізнесу / С. Грищенко – К., ФОП Москаленко О.М. – 2011. – 140 с.
3. Про державно- приватне партнерство: закон України від 1 лип. 2010 р., № 2404–VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>>
4. Moszoro Marian (Eds)/ (2009).Implementing public-private partnership in municipalities. Barcelona: IESE Business School – University of Navarra, Spain.